

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

121. An Clericus, qui aliquando dimittit habitum, & Tonsuram, amittat
priuilegium fori, & iudex laicus possit illum punire? Et an vero requiratur
trina monitio, vt Clericus incedens sine habitu, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

si ita res esset? tu quidem, sicut Iudæi Stephanum iam lapidibus summum Pontificem obruisses. Verum ut ad rem veniamus, dico, non posse laicos spoliare Clericum armis prohibitis, quia si id faciunt per vim iurisdictionis, vel aliquis punitionis, clarum est hoc esse illicitum; si verò per modum iustæ defensionis ad tollendam occasionem rixæ, vel periculum perturbationis civitatis, tunc non aufertur in pœnam: ergo non erit licitum ex vi talis facti omnino spoliare Clericum armis, priuando illum dominio eorum, quia nullus apparet iustus titulus, quo id fieri possit. Igitur tantum debent pro illa occasione auferri, ut postea ei, vel suo Superiori reddantur, & idè dum huic argumento non satisfaciunt aduersarij, semper ego huic sententiæ adhaream. Alias verò rationes pro hac firmanda sententia adducit Marta de iurisdiction. part. 4. cens. 1. cas. 7. qui respondet ad consuetudines aliquorum Regnorum, quas adducit Cutellius. Vide etiam Doctores à me ubi supra citatos, qui plures sunt, nec perfunctorie, ut vult Cutellius; de hac quæstione loquuntur. Adde quòd magis ratione quam Doctorem multitudine nitendum sit. Et post hæc scripta inueni supradictam sententiam me citato, docere etiam doctum & amicum Augustinum Barbosam de iure Eccles. lib. 2. cap. 4. num. 140. Merollam tom. 2. disput. 4. c. 3. disput. 2. n. 608. & Baldellum tom. 1. lib. 5. disput. 57. n. 8. ubi ex pluribus firmant Clericos nò posse per laicos armis spoliari. Vnde ex his patet responsio ad ea quæ in fauorem contrariæ sententiæ adducit Ioannes de Boa in Apol. de iur. Princip. quæst. 2. num. 70. qui pro sua firmanda sententia, hanc etiam rationem adducit, videlicet quia prohibitio iudicis laici fertur super arma ipsa, quæ clericali tonsura non gaudent: an potest dici res magis ridicula? sed iste Auctor meritò in nostro indice Hispano fuit inter Auctores prohibitos annumeratus.

RESOL. CXX.

An ad declinandum forum iudicis secularis sufficiat possessio Clericatus?
 Et an Clericus, qui in re aliqua in Trid. sess. 23. c. 6. præscripta deficit, ob idque foro laicali subicitur, non solum à iudice laico, sed etiam à iudice Ecclesiastico possit puniri, atque iudicari?
 Et an prima Tonsura vnus testimonio probetur? Ex part. 3. tract. 1. Resol. 48.

§. 1. Negatiuam sententiam mordicus tenet Ignatius de Salzedo in pract. Bernardi Diaz c. 62. n. 18. & Carolus de Grassis de effectibus cler. in praxialibus, num. 226. cum aliis penes ipsum.
 2. Sed ego contrariam sententiam tenendam esse puto cum Belletto in disquis. cler. p. 1. tit. de funere cleric. person. §. 14. n. 13. & Mascardo de probat. vol. 1. consil. 302. n. 14. Boëtio decif. 171. n. 13. Masullo in addit. ad Capry. dec. 171. n. 6. Aufretio in addit. ad Capell. Tholos. decif. 117. & aliis: vnde miror, falsam hanc sententiam vocari à Salzedo, est enim probabilissima, & in praxi, ut ait Mascardus, obseruatur. Sed licet stando in prima opinione possessio clericatus non probet clericatum, attamen operatur, ut transferat onus probandi contrarium in iudicem laicum ut ipsemet Carol. de Graf. ubi supra. ex multis adnotauit, quod est valde mente tenendum pro casibus occurrentibus.
 3. Notandum est tamen hic obiter vnum, de quo olim quidam Iurisconsultus nò prudenter dubitabat nempe quòd Clericus, qui in re aliqua in Trid. sess. 23. c. 6. præscripta deficit, ob idque foro laicali subicitur.
 Tom. I X.

citur, non solum à iudice laico, sed à iudice Ecclesiastico potest puniri, atque iudicari. Et ita ex sacra Cardinalium Congregatione determinat Bonac. de legib. disp. 10. q. 2. punct. 1. §. 4. n. 19.

4. Nota etiam hic, quòd prima tonsura vnus testimonio probatur, secundum Petrum Rebuffum tit. de forma literarum tonsura, num. 24. & Matthæum de Afflictis in consil. Neapolit. tit. 3. num. 12. licet Couarruu. pract. 99. cap. 33. num. 3. cum aliis dissentiat.

RESOL. CXXI.

An Clericus, qui aliquando dimittit habitum, & Tonsuram, amittat priuilegium fori, & iudex laicus possit illum punire?
 Et an vero requiratur trina monitio, ut Clericus incedens sine habitu, & Tonsura perdat priuilegium fori? Ex part. 1. tract. 2. Resol. 34. alias 33.

§. 1. Respondeo negatiuè: & ut amittat supradictum priuilegium, opus est tanta persecutio in dimissione habitus, ut publicè æstinetur, ut laicus. Ita Prosper de Augustino in addit. ad summam Quar. vers. Habitibus cler. Layman in Theol. moral. lib. 4. tr. 9. c. 6. n. 2. asser. 1. Suarez de cens. disp. 12. sect. 1. n. 11. Bonac. de legib. disp. 10. q. 2. p. 1. §. 4. n. 14. ubi asserit Sacram Cardinalium Congregationem declarasse, Clericum, qui dimisso clericali habitu homicidium commiserat, & sine clericali habitu à laica potestate captus fuerat remittendum esse ad forum Ecclesiasticum, quia non præsumitur dimisisse habitum animo illum deserendi, sed, ut commodius delictum perpetraret: quod est valde notandum: & hoc etiam notauit Capiblanco in tract. de offic. Bar. prag. 8. p. 3. n. 34.

2. An verò requiratur trina monitio, ut Clericus incedens sine habitu, & tonsura perdat priuilegium fori: Respondeo, quòd de iure antiquo requirebatur, ut patet ex c. finali. de vita, & honest. Cleric. Sed hodie de iure nouo Concl. Tridentini non requiritur, nam dictum Concilium loquitur cum dictione, nisi, quæ excipit iuxta leg. actione. C. de act. & Decium in c. si pro debilitate. ff. de offic. deleg. & ita docent Mar. Ant. lib. 3. ref. 48. n. 7. & Ric. p. 4. decif. 154. n. 4. qui testantur ita fuisse declaratum à Sacra Cardinalium Congregatione: & ita tenet Bellet. in disquis. cler. part. 1. tit. 3. §. 2. n. 6. & alij.

Sup. hoc supra lege doctrinam Resol. 109. & infra in Ref. seq. & in Ref. 1. post seq. §. 2. ad med. & in §. ult. non seq.

Sup. hoc supra in Ref. 109. §. Sed lege, paulo post initium, & infra in Ref. 162. §. Ab his. & in Ref. 328. §. 4. paulo post initium. vers. Nam si. & in tom. 5. tit. 16. Ref. 61. §. Tertio.

RESOL. CXXII.

An Clericus in Minoribus, ut gaudeat priuilegio fori opus sit, ut tempore delicti, vel saltem captura reperiat in Tonsura, & habitu?
 Et an si aliquis Clericus dimisisset habitum Clericalem, & illum reassumeret, etiam sine licentia Episcopi, gaudeat priuilegio fori, etiam si in Synodo hoc prohibitum esset fieri?
 Et an priuilegio fori gaudeat Clericus incedens in habitu & Tonsura, & per paucas vices in Choro, & Professionibus interfuit, quamuis de mandato Episcopi alicui Ecclesia non inseruiat, vel beneficium Ecclesiasticum non habeat? Ex part. 4. tract. 1. Resolut. 18.

§. 1. Pereira de manu Regia, part. 2. cap. 26. num. 5. aduersus aliquos Doctores asserentes quod necessarium sit ut tempore criminis commissi in habitu & tonsura delinquens incedat, quia ad gaudendum foro delicti tempus inspicitur, ut colligitur ex h. i. ff. de pœn. tamen ipse considerans quòd sæpe dicta
 O sine